

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fil. — Községeknél, kórjegyzőknek, tanítóknak 8 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Felolós szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Tóth János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.

Hirdetési árak: Egy háromhasábos petitsor ára 16 fillér. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szög 4 kor., minden további szó 4 fil.

A harc folytatása.

Nyitra megye törvényhatósága csak éppen hogy megkezdte a harcot a kormány ellen, ennek a harcnak további fejleményei ezután következnek.

Azt a körutat, melyet más törvényhatóságoknak alkotmányvédő határozatai megtettek, Nyitra megye október 26-iki határozatának is meg kell járnia. A körutazás folyamatban van, s ez idő szerint a harmadik állomásnál tartunk, még mindig csak a szomszédos forgalom távolságában. A közgyűlés határozott, a belügyi ügyvezető a határozatot megsemmisítette, az alispán a megsemmisítő végzés ellen felírt. A nagyobb távolságok majd ott keletkeznek, a hol a törvényhatóság szembe kerül a kormány alkotmánytipró leirataival, a közgyűlési határozat ellen elfoglalt állásával.

Hogy minő lesz ennek a harcnak végső kimenetele, az nem lehet kétséges. Az abszolutizmus Nyitra megyében is csúfos vereséget fog szenvedni, a nemzeti álláspont pedig és a törvény ereje diadalra jut. Ez nem optimisztikus reménykedés, hanem higgadt számításon alapuló nézet, mely a vármegye egész közvéleménye felett uralkodik. A törvényhatóság független tagjai kitartanak az alkotmány mellett, ezt kétségtelenné teszi az októb.

26-iki állástoglalás és a vármegyében észlelhető közhangulat. Velök lesz a tisztviselői kar többsége, melynek becsületérzéséről fel kell tennünk azt, hogy az ellenzék a harc legerősebb hevében cserben hagyni nem fogja.

S a hol ilyen két nagy erő, a független bizottsági tagok és a hazafias érületű tisztviselők többsége, szövetkeznek, ott a végső győzelmet nem csak a remény jegyében lehet beállítani, hanem azt biztosra is lehet venni.

Am de másminő képet kell rajzolnunk a helyzetről, mihelyt arról van szó, hogy milyen kilátásokra lehet reményünk, ha a harc kezdete és vége között lefolyó csaták esélyeit mérlegeljük? Ezek a kilátások éppen nem biztatók. Nyitra megyében ma olyan a helyzet, hogy itt az abszolutizmus ideig-órákig sikert érhet el. Midenekelőtt az alispán helyettesítése, azon esetre, ha Markhot Gyulát felfüggesztenék, nem okozhatna Kristóffynak nehézséget, vagy fejtörést. A vármegye főjegyzője már teljes készenlétben várja azt a pillanatot, melyben a vármegye vezetését kezébe ragadhatja. Vele egy húron pendül több központi tisztviselő és néhány — tudomásunk szerint három — főbíró, a kik dr. Kostyál Miklósban a jövő emberét látják.

A főbb tisztviselőknek ezt a vakmerő

kis csapatát több olyan alárendelt állású hivatalnok követi, a kik különféle okokból nem képesek lerázni magukról a kényszerűség nyugét, s bár jobb meggyőződésük az alispánhoz és az ellenzékhez vonzza őket, mindaddig a míg a főbb emberek a főispáni hatalom terrorizmusával fenyegetőzhetnek, az alkotmányvédő többséghez nem csatlakozhatnak, sőt ellene kénytelenek sorakozni. Ebből a sajnálandó alakulásból 25—30 főre rúgó csapat keletkezik, melyhez ha még a Thuróczy-gárdának 15—20 emberét hozzá számítjuk, 40—50 főből álló labancsereg vonulhat fel az abszolutizmus céljainak szolgálatára.

Ilyen körülmények között gondolni sem lehet arra, hogy Nyitra megyében az esetleges főispáni installációt, azzal a sikerrel lehetne akadályozni, melylyel azt Pest, Abauj, Zemplén megyék a mai napig akadályozták. A kinevezendő új főispán, bárki lesz is az, talál itt embereket, a kik az installáló közgyűlés összehívásánál kezére fognak járni és a főispáni eskü letételénél díszgárdát fognak képezni. Az ellenzéknek ezzel a szemérmetlen törvénysértéssel szemben hathatós fegyvere egyáltalában nincsen, mert törvényre az erőszak ellenében hiába hivatkozik, karhatalommal pedig nem léphet fel, mert a felett a bitorlók rendelkeznek.

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCÁJA.

Százezer korona.

Higgyék el kedves olvasóim, hogy nincs rosszabb porteka a kerek világon, mint a pénz. Nagy baj, ha van, még rosszabb, ha nincs s a legnagyobb, ha van is meg nincs is egyszerre. Ez a baj t. i. akkor esik meg vele, ha valakinek idegen pénzzel viaskodik a becsülete s nem tud választani a kettő között.

Mekkora baj a pénz ha van, nem is kell nagyon bizonyitanom. Sok embernek sok álmatlan éjszaka tanuskodhatik arról. A legtöbb rablás is ott történik ahol pénz van. Meggyilkoltak már olyant is, akinek csak négy krajcárja volt. Nem ritkaság az sem, hogy éhen hal egyik másik, bár pénzes zsák a párnája.

Hogy még több zavart okoz a pénz, mikor nincs, amiatt már az egyszeri szegény ember kesergett. Istenem — sóhajtott — minek is van a pénz a világon! És ha már van, hát miért nincs?!

Magamnak is ez a bajom, valahányszor az elseje késik. Pedig mondhatom, aligha teremtet az Úristen lustább dolgot, mint a hónapok elseje. A cammogo medve valóságos gyorsvonat hozzá kepest. Most is csak 17 lépést tett még s már

mindössze csak néhány krajcár nyomja a zsebet. Az is mind — valódi.

Azért nem is beszéllek szívesen a pénzről. Csak úgy muszajból. Mert mégis jobb, ha én emlegetem, mintha hitelezőim kíváncznak utána. Ezeknek a megnyugtatóra jelentem ki azt is, hogy a fentirt százezer koronáról nem azért beszéllek mintha boldog birtokosa volnék.

Csak azt akarom vele mondani, hogy a pénz a legnagyobb baj ha van is meg nincs is. Samit mondok azt demonstrálom is egy szomorú históriával. A százezer koronáról szól, mely volt is meg nem is. S épen e furfangos tulajdonságával hozott gyalázatot becsületes fejekre. Isten tudja mi történt volna tovább ha a Gondviselés az egész dolgot hirtelen jóra nem fordítja.

De hadd mondjam el sorjával. A dolog ekképpen esett.

A historia Káponyi Endrénél kezdődik. Tösgyökeres magyar nemes volt az alföldön. Apjától szép dominiumot és szűztiszta becsületet örökölt. Az örökséget gavallérmódra elverte, de a becsületét féltékenyen őrizte.

Csak egy szolgát tartott, az öreg Höresök Matyást. Valamikor a jobb időkben bérés volt s hat ökör volt kezére bízva. Most az ura gondját viselte.

A családi vagyon romjaiból tengődtek mindaketten. Az öreg Matyás fizetést sem kért. Egyetlen óhaja az volt, hogy gazdájával maradhasson, míg a temetőbe viszik öreg csontjait.

Évek során ugy megszerette őt Káponyi Endre, mintha édes testvére volna. Ennek nyitja ott keresendő, hogy Matyko is mint gazdája, agglegény életet folytatott. Azon kívül tetőtől talpig derék becsületes ember volt.

Sőt a becsületre talán még féltékenyebb volt, mint maga Káponyi Endre. Jajj volt annak, a ki az ő becsületében barmiképpen gázolni mert volna.

A két becsületes lelek a legjobb egyetértésben élt a csöndes faluban, a világtól vissza vonulva. A kandallónál oly kedélyesen elbeszelgettek a régi jobb időről, hogy panaszszó sem jött nyelvükre.

Ezt a békés boldog állapotot azonban fenekestül fölforgatta az átkozott pénz, százezer korona.

Egyenest Amerikából érkezett a nagy summa, Káponyi Endre címére. Nyomban előszedte a családját, hogy megtudja melyik agáról szakadt Amerikába valamely natybátyja. Hihetetlennek tartotta, hogy egy igazi Káponyi ne maga verje el a pénzt, hanem ismeretlen rokonára testálja vagyonát.

Ezek a kilátásaink a nagy harc egyes fázisaira nézve. Az alispán felfüggesztve, a megye hivatalos vezetése dr. Kostyál Miklós kezében, a főispáni székben egy erőszakos briganti, e körül egy vad hajlamaitól űzött, bosszúra éhes falca és egy terrorizált hivatalnok-csapat, ez a közel jövő képe.

Borostyán koszorút érdemelnek azok a tisztviselők, a kik ennek a szenvedésekkel járó harcnak folyamán az önkény előtt meg nem hajolnak, hanem az alkotmányhoz és a törvényhez hiven, hazafiúi kötelességüket férfias önérzettel teljesítik. A hazafiság, mint minden nagy ideál áldozatokat követel. Békés viszonyok között a jó hazafi erejét, munkáját és idejét teszi a haza oltárára, háborúban életét, vagyonát, szenvedéseit. Tisztelet azoknak a férfiaknak, a kik a hazafiság nagy eszményét ilyen élettörvényekkel koszorúzzák meg!

De midőn a hazafias tisztviselőktől ilyen áldozatokat vár a törvényhatóság közönsége, viszont ennek elengedhetetlen kötelessége gondoskodni arról, hogy ha már az ily tisztviselők elmozdítását, vagy felfüggesztését meg nem akadályozhatja, *legalább az ellátásukat biztosítsa.* A kenyér elvesztésétől való félelmet a törvényhatóság tisztviselőire nézve, a vármegye közönségének tárgyalanná kell tennie. Szomorú dolog lenne, ha Nyitra megye bármely tisztviselője az alkotmányhoz való ragaszkodásáért nyomorba jutna akkor, midőn a vármegye független polgársága, birtokos osztálya könnyű szerrel teremtheti elő a tisztviselők anyagi kártalanításához szükséges eszközöket.

Az őszi közgyűlés határozatának az a pontja, melynek értelmében az alispán a vármegye alapjaiból előlegezheti a betiltott hivatalnoki fizetéseket, nem egyéb irott malasztnál, mert hiszen a vármegye alapjaival ma már tényleg a kormány rendelkezik, azok a kormány kezében vannak,

E kutatásból azonban csakhamar kizavarta a levél, mely a pénz után érkezett. Vörös Ádám küldte a pénzt. Néhány év előtt üres kezzel indult a faluból az újvilágba. A szerenese nyakába csimpeszkedett, vagyont szerzett. Most hazájába tér, hogy ur legyen. Pénzét, nehogy baj érje utközben, postán küldi letétbe a becsületes Káponyi familiához.

Káponyi a pénzt a maga rendje és módja szerint átvette. De ekkor megszólalt benne a becsület.

Ember te szegény koldus vagy. E nagy summa, kész veszedelem a kezében. Ha nem akarod, hogy becsületed is a dominium után menjen, egy napig se tartsd magadnál a pénzt, hanem tedd mielőbb biztonságba valamely takarékbán.

Káponyi igazat adott a becsületes gondolatnak. A ki saját vagyonát elverte, ne vállalkozzék mászt őrizni. A pénzt el kell vinni a háztól, az szent igaz. Csak az a kérdés, ki vigye a takarékbán.

A város messze van. Ó maga csak hogy nem az ágyat őrzi beteg lábával. Különben sem neki való az ut, e teli időben.

Őn maga után, csak az öreg Mátyásra gondolhatott. De erre új skrupulusai támadtak. Az én becsületemben nem bízom — gondolta — hogy nyugodjam meg a máséban? S ha több becsület

de van azért több módja annak, hogy egy olyan pénzfóráss nyitassék, melyből a hivatalnoki fizetések hosszú időre kifizethetők lennének.

Biztos tudomásunk szerint, ez irányban már legközelebb komoly lépéseket fognak tenni az ellenzék vezérférfiai, és minden jel arra mutat, hogy fáradozásuk nem lesz eredménytelen. A tisztviselők fizetését az ellenzék teljesen biztosítani fogja. Ezzel a vármegye közönsége önmagának is tartozik.

Hatósági közreműködés a póttartalékosok behívásánál. Köztudomású, hogy a képviselőház, jun. 21-iki határozatában a védőerő létszámának az 1888: XVIII. t.-cikk alapján a póttartalékosok behívásával eszközendő kiegészítést tilosnak és törvénytelennek jelentette ki. Ehez képest a legtöbb törvényhatóság, ezek között Nyitra megye törvényhatósága is, megtiltotta közegeinek a hatósági közreműködést a póttartalékosok behívására vonatkozó intézkedések végrehajtásához. A hadparancsnokságok azonban éppen erre való tekintettel törvényellenes uton megkerülték a közigazgatási hatóságokat és a behívókat pósta útján ajánlott levelben küldötték meg az illető védőköteleseknek, ezenkívül a behívó parancsot az állami épületeken is kifüggesztették. Ebben van az intézkedések lényege, melyhez még azt is hozzávehetjük, hogy a kormány még a csendőrszolgálat által is figyelmeztette a népet a bevonulás kötelező voltára és az esetleges ellenszervezés következményeire. A forma kedvéért a kormány a behívási hirdetményt a vármegyéknek is megküldötte további eljárás végett, de nyilvánvaló, hogy az említett megkerülő intézkedések után a közigazgatás közegeinek közreműködése, illetőleg ennek kihatása a jelen esetben a zérusra száll le. Mert akár kihirdetik a közigazgatási hatóságok a behívó rendeletet, akár nem, a kormány eléri célját, a póttartalékosokat megkapja, a kiknek a saját érdekükben sem lenne tanácsos a bevonulás alól kibújni, mert ez rájuk nézve sokkal súlyosabb következményekkel járna. Ennélfogva, ha vannak is a póttartalékosok behívásánál való közreműködést tiltó törvényhatósági határozatok, ezeknek foganatosítását az abszolutisztikus kormány lehetetlenné teszi. A közigazgatás itt egy vis majornal áll szemben, melyet csak a törvényhozás akadályozhatna meg, ha együtt volna.

szorult is az öreg Matykóba, mint belem, száz-ezer korona oly summa, hogy a legbecsületesebb fejet is elcsavarhatja. Aztán meg, ha volna is oly becsület, melynek a pénz nyakát nem szegheti, ki tudja vajjon Hörsök Matyásnak jutott-e osztályrésze?

Baj ez, mindenképen. Pedig a pénzt el kell vinni. Már az egész faluban beszélnek róla. Megtudhatja az a tolvaj banda is mely a mult héten rabolt a szomszéd faluban.

Mégegyszer meghányt-vetett fejében mindenféle elővigyázati szabályt. Eszébe jutott egy öreg kanonok is. A mily jótékony volt, oly óvatos is a pénznél. Egy alkalommal ezer koronást bízott egy jól ismert becsületes papra, hogy azt beváltsa. Óvatosságból azonban tanuk előtt kézbesítette. Azután befogatott s a tanukkal együtt zárt kocsi-ban vitette őt a szomszéd utcában levő takarékbán.

Ezt Káponyi Endre nem teheti. Ha lova és hintója volna, maga is mehetne a pénzzel.

Elgondolta azt is mikép szokták az emberek mások becsületét kipróbálni. S nyomban eszébe jutott, hogy ő Matyás szolgáját soha sem tette próbára. Talán kellene is. Mások gondosabbak ebben. Valaki száz koronát kölcsönzött egy gazdag zsidótól. Becsülettel vissza hozta. Nemokára három százat. Becsülettel megkerült az is. De midőn

Megirtuk ezeket, hogy feltűntessük, mennyire nem lenne igazságos, a póttartalékosok bevonulásáért a közigazgatás közegeit okozni, a kormányt terhelő felelősséget a vármegyére hárítani.

Az a bizonyos vizsgálat.

Egy pár helybeni laptársunknak — úgy látszik — nincs inyere, hogy Dr. Vass Tamás p. ú. osztálytanácsos még mindig Nyitrán tartózkodik. Szeretnék, ha pusztulna. Egyik a mult vasárnap nagy garral hirdette is, hogy visszahívták, holott abból egy betű sem igaz, másik pedig csütörtöki számában mutatja ki, mennyire kellemes neki a ministeri biztos ittlete és eljárása.

Nem kutatjuk, mi indítja laptársainkat, hogy a vizsgálat ügyét elodázní szeretnék azt azonban hiszszük, hogy a már annyi pénzügyigazgatóságot megvizsgált ministeri biztos sem tőlünk, sem laptársainktól nem fog tanácsot kérni arra nézve, mit tegyen és hova menjen, — hanem követni fogja saját meggyőződését, melynek végcélja, az itteni romlott levegő megtisztítása lesz.

Laptársunknak nem tetszik, hogy

1. a ministeri biztos Tormosra kiszállott;
2. annak megbízásából egy p. ú. tisztviselő egy helybelyi nagyobb cegnél bélyegszemlét tartott;

3. mi már akkor tudtuk Kubinszky felfüggesztését, mikor arról Kubinszkynek még halvány sejtelmé sem volt;

4. Kubinszky minden kihallgatás nélkül függesztetett fel;

5. vallomásokért ígéretet tettek, fenyegetések történtek, s kiméresi engedélyek kilátásba helyeztetek.

Bar mennyire megvagyunk győződve arról, hogy a ministeri biztos magát ily megtámadásokon túlteszi s terrorizálhatni nem engedí, tekintettel arra, hogy kezdettől fogva az igazságot kerestük és keressük, utánna jártunk a dolgoknak és a következőket közölhetjük:

1. a ministeri biztosnak mindenekelőtt Tormosra kellett kiszállnia, mert Szloboda János ottani lakos fűnek-fának panaszkodott, hogy bár már 2000 forintot rakított, italméresi engedélyhez még sem juthat s mert *mielőtt a vizsgálatot bevezetné*, saját szemével akart meggyőződni arról, vajjon tényleg elég lett-e azon feltételeknek téve, melyek a m. kir. p. ú. ministeriumot arra indították, hogy a már egy ízben elutasított Szloboda János újjított kérelmére, a *változott viszonyokra való tekintettel* az italméresi engedélyt kiadassa? Nevezetesen arról kívánt meggyőződni, eltávolított-e a korcsmaépület előtti, a közlekedést akadályozó előkert s athelyezett-e a korcsmaépülethez közel levő iskola?

S mi történik? A ministeri biztosnak — sajnos — arról kellett meggyőződnie, hogy az a bizonyos előkert még mindig meg van, az iskola pedig csak a tavasszal fog a közseg másik szélére átköltöztetni, s így a viszonyok, melyek alap-

harmadszor is hozzá fordult es most már 5000 koronát kért kölcsön, nem tetszett neki a becsület. Uram ugymond — köszönöm, hogy a két kölcsönt vissza kaptam, de a harmadikat vakmerőség volna megreszkírozni.

Hátha a Matykóban is így megfordul a borju, akarom mondani a becsület. A házban ugyan soha sem tapasztalta Káponyi, hogy valaminek lába kelt volna. Sőt előkerült az elveszett garas is, mely a siffonér alá került s három esztendeig ott penészedett. Ilyen bizonyítékok mind Matykó becsülete mellett szólnak. De elég erős e az ily becsület arra, hogy százezer korona alatt össze ne roskadjon?

De bármint tépelődött Káponyi, megkellett nyugodnia abban, hogy Matyás viszi a pénzt. Mászt ugy sem tehetek — gondolta. S ha az egész világ elpusztul, Amerikával, Vörös Ádammal, s Hörsök Matyással egyetemben, a pénz nem maradhat. Megeshetik — gondolta, hogy három becsületes ember fejére hoz gyalázatot, de megteszi, amit megtesz. Az merikai felakaszthatja magát, Matykó elpusztulhat a börtönben s én megboldulhatok miatta, de legalább azt mondják majd, becsületesen bolondult meg. Tehát félre a pénzzel, hogy megmentsük a becsületet.

E kétségbeeső elhatározásában hirtelen va-

jan a p. u. ministerium Szloboda első kérvényét elutasította, nem változtak meg, mint állítottuk, hanem ma is fenállanak; — hogy a díjnak Szloboda Jánossal tót nyelven mit beszélt, abból a ministeri biztos semmi vádat nem kovácsolt, mert — úgy tudjuk — a hivatalos vizsgálatot Tormoson később, a főszolgabíró jelenlétében ejtette meg;

2) annál a bizonyos nagyobb cégnél a bélyegszemlélt az illető tisztviselő nem a ministeri biztos, hanem a p. u. igazgatóság főnökének rendelkezése alapján teljesítette, melyet a cég kiváratára elő is mutatott;

3) Kubinszky Károly p. u. titkár szombati napon függesztetett fel, s minthogy arról az napon is értesültünk, vasárnapi számunkban hozhatuk is;

4) Kubinszkynek kihallgatás nélküli felfüggesztése — értesülésünk szerint — azon okból történt, hogy a vizsgálat a feleknek Kubinszky közegei általi kioktatásával meg ne hiúsítsák; a felfüggesztést különben az ügydaraboknak a ministeri biztos által heteken át ezzel-nappal történt alapos átvizsgálásából merített, s el nem vitatható visszaélések tettek szükségessé;

5) a kik a ministeri biztossal érintkeztek, mindannyian tanubizonyságot tehetnek arról, hogy senkinek kedvezményt nem ígért, senkit nem fenyegetett, senkinek italmérsi engedélyt kiállításba nem helyezett; végre merőben alaptalan az az állítás is, mintha egy vidéki korcsmárosnál járt p. u. tisztviselő kijelentette volna, hogy a zsebében levő engedélyt csak az esetben adja át, ha a korcsmáros vall; mert ily engedély kézbesítés végett tisztviselőnek ki nem adatott, s ily nyilatkozat tételre a ministeri biztos által fel nem hatalmaztatott.

Ezekhez még csak annyit fűzünk, hogy bár a ministeri biztost ily minden alapon nélkülözött megítélésével szemben, törvényes eljárása mindenben védi, nekünk még is jól esik, ha az igazság cikkében szót emelhetünk, s remélhetjük, hogy a ministeri biztos fáradságot nem ismerő kitaratása, (köztudomású, hogy kora reggeltől késő estig dolgozik) igazi vasakarata, s igazságerzete az Augyas istállójának kisöprése után, megyénkben is megnyugtató állapotokat teremt.

Ujdonságok.

Nyitra megye Ellenzékéhez!

Azzal a győzelemmel, melyet az 1905. évi október 26-iki megyei közgyűlésen kivívtunk, nem ért véget a nemzeti ellenállás szent ügyében kifejtett munkánk.

Folytatnunk kell ezt mindaddig, amíg a nemzeti ügy a jelenlegi kormány-ügyvivők és híveik teljes bukásával, s a koalíció végleges kormányra jutásával méltó diadalt arat.

Folytassuk oly egyetértéssel és ki-

ami különös gondolat villant meg agyában. Nyomban előhívta Mátyást.

— Te öreg, láttál-e már ennyi pénzt? Kerek százezer korona!

— Az egész falamiában nem emlékszem olyanra, aki ennyit látott volna.

— Sok biz az. Csak az a baj, hogy nem a mienk.

— Nem a mienk? Akkor hát, tán a becsületnek is volna szava a dologhoz.

— Ne félj öreg! Becsületes pénz az. Vörös Ádám küldte, hogy megőrizzük míg haza ér.

— No akkor readjén van. Vörösnek az öreg apja is becsületes volt. Olyan lesz hát a pénze is. De azután meg azt mondom, még sem való a mi házukba ez a nagy summa. Az ördög t. i. nem alszik.

— Én is azt tartom. El is határoztam, hogy te viszed a takarédba. És pedig nyomban. Légy itt, hogy szemed láttára csomagoljam be aztán fölkészülj s utazol.

Az öreg nehezen adta rá a fejét, de végre is belenyugodott. Előkereste vadonat új ködménét, aztán beállított a penzért. Előbb ajtatosan keresztet vetett, aztán remegő kézzel nyult utána. A ködménből lefejtette a béllést s alája varrta a

tartással az e hó 22-iki közgyűlésen, mint a melynek október 26-án fejtettünk ki.

Legyünk résen, mert sajnos nem lehet bízni abban, hogy ellenfeleink jobb meggyőződésre s hazafias elhatározásra jutnak.

Ez okból kérjük Nyitra megye alkotmányvédő többségének minden egyes tagját:

Szíveskedjék a folyó hó 22-iki megyei közgyűlésen *okvetlenül* részt venni s lehetőleg az ellenzéknek dec. 21-én (Pappelve-de-u. 1. sz.) este 6 órakor tartandó értekezletén is megjelenni.

Hazafias üdvözzettel a Nyitra megyei Szövetkezett Ellenzék közp. végrehajtó bizottsága.

Egyházmegyei hírek. Hevera János volt nyitrai segédlelkész szkalai plebánosnak neveztetett ki. *Velcsy* Antal köröskényi plebános egyuttal kineveztetett nyitra-ivánkai ideiglenes adminisztratornak. *Rezán* Antal kiségitőnek küldetett Ivánkáról Köröskénybe.

Kinevezés. A pénzügyminiszter Markoncz Kornél p. u. számtanácsost, a trencsényi pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőség főnökét hasonló minőségben Pozsonyba helyezte át, a trencsényi számvevőség főnöki teendőivel pedig Begyáts István pénzügyi számtanácsost bízta meg.

Szigorlat. Csak a minap jeleztük örömmel, hogy egyházmegyénkben szaporodnak a doctorok. Ma ismét jóleső tudattal közöljük, hogy *Kmetty* Károly, kiszuca-ujhelyi segédlelkész a múlt hét folyamán tette le az utolsó (negyedik) szigorlatát a hittudományok köréből a budapesti k. magyar tudományegyetemen. Vivant sequentes!

Ifjusági Mária-congregatio. Rég érzett hiányt pótol a gimnáziumi ifjuság vallás-erkölcsös nevelésében azon öröndetes tény, hogy a nyitrai főgimnázium kebelében egy új Mária-Congregatio alakult. Szóva is akartuk e hiányt tenni, csak hogy illetékes helyről azt a biztató választ nyertük, hogy meglesz. *Németh István* és *Sarmaságh Géza* főgimnáziumi tanárok egyuttes buzgalmanak sikerült az eszmét megvalósítani. Hazánk legjelesebb intézeteiben a congregatiók be vannak hozva, az ifjuságra nemesítőleg hatnak, a hazának derek, vallásos honfiakat nevelnek, akikre a haza mindig számíthat. Azért illesse a szülők és tanbarátok őszinte köszönete és hálája a vezéreket, és az új ifjusági egyletnek kívánjuk, hogy kerüljenek ki köreből oly jeles férfiak, amilyeneket a congregatiók történetében bőven találunk.

A vasárnapi munkaszünetnek a folyó évi december hó 24-ére és 31-ére eső két vasárnapra történt felfüggesztése. A pozsonyi kereskedelmi és iparkamara értesíti az érdekelte-

vastag borítékot. Ugy elrejtőzött a ködménben a pénz, mint a testben a lélek.

Bezzeg nem gondolta a szegény, hogy a pénz ördöge is utra kelt vele. Pedig úgy volt. Nyomban ki is kezdte a lelkét.

— Mily szerencsés lett hát az a Vörös Ádám. Pedig, ha jól emlékszem, apám segítette volt föl az utra. Ha velem teszi tulajdon fiával, most nekem lehetne ilyen vagyonom. Talán félig-meddig így is az enyém. Hiszen apáméból gyarapodott föl az egész. De vajjon Vörösnek eszibe jut-e a hála. S ha nem, akkor bizony ő sem érdemli meg e vagyont. Azt gondolom nem is ténnek egészen rosszul ha odább állnék a ködmönnel. Csak az uram dolga bántana egy kicsit. De az meg van olyan okos, hogy más dolga ne rántsa bajba.

E gondolatok egymást üzték a lelkében. Végre is az ördög ravaszága győzött Matyko becsületes rövid eszén. Színes álmokkal úgy sarokba szorította benne a becsületet, hogy meg sem mukkant.

Már harmadnapon otthon kellett volna lennie s ő már két hete jár hazulról. Ugy fundálta meg a dolgot, hogy előbb jó ideig mint koldus járja az idegen világot. Ne hogy kitundódjék az egész. Azután, ha minden elcsendesül, hozzá lát az uri élethez.

ket, hogy a kereskedelemügyi m. kir. miniszter úr a fogyasztó közönség érdekeire való tekintettel az 1891. évi XIII. törvcikk 3. §-ában biztosított jogánál fogva a belügyminiszter ural, a földmívelésügyi miniszter ural s a horvát-szlavon-dalmátországi bán ural egyetértőleg megengedte, hogy a folyó évi december hó 24-ére és 31-ére eső két vasárnapon az ipari és kereskedelmi arusítás, illetőleg adás-vevés kivételosen delutan 5 óráig, a borbély és fodrász iparhoz tartozó munka pedig kivételosen az egész napon át végezhető legyen.

Rendkívüli közgyűlés Thuróczy Vilmos főispán december hó 22-ére rendkívüli közgyűlést hívott össze, melynek politikai aktualitását a tárgysorozat eléggé kidomborítja. Az október 26-iki határozatot megsemmisítő kormány leirat nincs felvéve ugyan a tárgysorozat pontjai közé, de az alispán köteleességszerűen jelentést tesz róla és különben is tárgyalás alá kerül több társ-törvényhatóságnak a belügyi ügyvivő megsemmisítő végzésére hozott határozata s ennek képesül alkalma lesz a közgyűlésnek állást foglalni úgy ebben a kérdésben, mint egy esetlegesen kinevezendő új főispánnal szemben való magatartás tekintetében. Ezenkívül alkalom nyílik a Fehérvár-kormány megbélyegzésére és a vele szemben kifejtendő ellenállás erélyes kifejezésére. A rendkívüli közgyűlés ilykép Nyitra megye alkotmányos harcának egyik fontos mozzanatát fogja köpezni s már ez is indokoltá és szükségessé teszi az *ellenzéknek teljes száma* megjelenését.

Hangverseny. Nem mindennapi művelzetben volt részök azoknak, kik Szántó Jani dec. 9-ki bucsuhangversenyt végighallgattak. De a viharos tapsokra is ugyancsak részolgált a fiatal művész, ki kellemes megjelenésével, temperamentumos, helyenként szenvedélyes, de mindvégig rutinos játékaival csalhatlan bizonyítékát adta annak, hogy immár a saját szárnyán is képes repülni a „Parnassus” felé. Hangversenyének első számát Mendelssohn: „Hegedü-verseny”-e képezte. Játékába fiatalságának minden üdőségét, hevet és szenvedélyességét öntötte, az előadó bebizonyította azt, hogy a hangversenyprogramok ezen oly gyakori, de örökszép darabja kellő precizitással előadva soh sem válik unalmassá. Utána T. Harmath asszony a Népszínház tagja énekelt eleinte kissé szintelenül, de mindinkább belemelegedve Sztrojnovics elég lapos és semmit mondó „Lepke-román”-ából (Ninonból). A hangverseny harmadik számaként Szántó mutatta be szedületes technikáját Bach „Ciaconna”-jában, oly frenetikus hastást érve el, hogy a ráadásnak előadott Schumann „Treumerei” c. szalóndarabja elhangzása után a közönség ismételt tetszésnyilvánításának engedve kenytelen volt még Auer magyar stílusú erőteljes „Rhapsodia”-ját is eljátszani. Majd ismét Harmath asszony szeles mezzosopránja gyönyörködtette a közönséget, most már kedvesebb művekkel, mint

Csak hogy a gazemberségre úgy látszik születni kell. Az öreg Matyás nem született annak. Az a néhány hét, melyet keresztül szenvedett őt is meggyőzte róla. Amint eldobta a becsületet, nyomban megszólalt a lelkiismerete. Mintha a pokol tüze égette volna a lelkét s az örök féreg rágódott volna rajta. Hiába csitította a szép jóvóval. Soha, — volt a benső válasz — soha sem lesz nyugalma a gonoszknak. Már szinte hangosan mondogatta, a mit a predikációkból hallott: az ő férgük meg nem hal, s tűzők el nem oltatik.

A becsületes lelkek a mily nehezen buknak, oly könnyen kelnek föl. Matyás arcáról is peregetek már a megbánás könyvei. Mit is érne — gondolta — az uri élet ilyen lelkiismerettel. Visszatérek uramhoz. A becsület ugyan oda van, de az uramat, meg örök üdvösségemet még visszaszerezhetem. S el is indult nyomban.

Ideje volt, mert odahaza is különös dolgok történtek. Az nap, hogy távozott, keserves éjszakája volt Káponyi Endrének. A szemét tisztára elkerülte az álom. Egyszerre olyasmit hallott, mintha az ablak rácsot fűrészelnek. Rémülten ugrott föl. Azaz csak akart, beteg lába nem engedte. Segítségért hiába kiabált. Háza egészen egyedül állott.

(Vége következik.)

első ízben; pl. „Dal” Szabadostól, továbbá részletek „Janette”-ből és a „Dfakkisszony”-ból. Vegül a káprázatos, de óriási művészi készültéget igénylő „Ordög-Trilla”-t (Tartintól) hallottuk Szántótól hatalmas technikával, ügyes phrazirozással és mindvégig finom nuance-irozással, de talán túlságosan subjectiv felfogással előadva. A szünni nem akaró tapsoknak engedve Szántó még Zarzicky hangulatos „Mazúr”-jával kedveskedett halás publikumának. Feltétlen elismerés illeti az összes számok diskret zongorakíséretjét Kátai Gyula zongoraművészt is, kinek a szép siker elérésében nem csekély az érdeme s ki hálátlan s a mellett nehéz feladatát a legkenyesebb igényeknek megfelelően oldotta meg.

„Ismert tárgyilagosságunknál fogva.” Igy ír magáról önelégülten a nyitrai főispáni szabadelvű lap e hó 14-én megjelent számában. Tényleg mi, és a nyitrai közönség ismerjük már azt a tárgyilagosságot de minthogy olvasó közönségünk legnagyobb része nem ismeri, ide iktatjuk ugyanazon számban megjelent vezércikkének egy par kifejezést, mint esattanós bizonyítékát ezen (ismert) soidisánt tárgyilagosságnak:

„A néppárti lap (*Kostyál Miklóst*) támadja *otromba dühhél*” „Mélto hallafia ennek a hajtovadászatnak, az a gyaldzatos pár sor, mely a néppárti lap vasárnapi számában megjelent.” „*Durva fényegítés van benne... és ezt azzal a hállye érvrel* tudokolják...” „Nos hát, hogy szabad *akkora butaságokat komoly képpel állítani?* Hiszen minden újság olvasó *hordár tudja*” stb. „*De egy hazugsággal több vagy kevesebb, mit érdekl ez a megyei néppárt lapját.*”

Igy ír a legújabb kegyelmes ur lapja mielőnk és hozzátézi magáról, hogy „ismert tárgyilagosságunknál fogva.” — Ez a főispán ur lapjának udvarképes hangja. Megengedjük, de csak a — *gazdasági* udvarban. — Miután a mi lapunk hazánkön kívül jár még a Balkánfélszigetre, Olaszországba, Svajcra sőt Amerikába is, hol az Ellenőrnek *tárgyilagosságát* talán még nem ismerik, hat megteesszük neki azt a kollegialis szivességet, hogy a fenti pár sorban azon olvasóink is tudomást szerezhessenek ezen Nyitrai már eléggé „ismert tárgyilagosságról.”

A socialis kérdés a kath. körben. A helybeli kath. kör. magas színvonalú felolvasásai között méltó heiyet foglal el dr. Kaszala János theologiai tanár mult vasárnapi felolvasása: „A keresztény világnézet és socialismus”-ról. Találó kepekben és hasonlatokban esetelte a keresztény világnézetet, a kereszténység mai feladatait, majd áttért a socialismusra, melyet napjainkban oly sokan félreértének. A socialismus a kor követelménye, de csak a felebaráti szeretet elvein épülhet föl, föltarta annak eszközeit és terjesztési módját, ami minden derek hazafinak kötelessége. Sokakban eloszlatta a balvéleményeket, azért zajos taps volt tanulmányos felolvasásának elismerése. Ma d. u. 4 órakor *Skrábik* Endre egyházmegyei igató fog felolvasni. Tudományos képzettsége biztosíték arra, miszerint felolvasása megérdemli, hogy a kör tagjai minél többen hallgassák meg.

Kapolnaszentelés. Dr. Batthyány Vilmos gróf püspök-coadjutor ur ő méltósága folyó hó 10-én szentelte be Bohuszlavicon az ujonnan restaurált kápolnát. A kápolna maradványa és most egyedüli hirdetője az egykor híres és művészeti szempontból nagybecsű bohuszlavici kastélynak, melyet 1763—64. években a híres versaillesi var-kastély mintájára épített gróf Erdődy Antal, a püspök-coadjutor ur déd atyja anyai ágon. Dús ornamentikával, remek hófehér szobraival és művészi falfestményeivel, mint a rokokó stíl műremeke, tán egész Felvidéken ritkította párját. A kápolna reliquiariuma oly gazdag, a minő tán egyházmegyénk egyik templomának sincs. Az alkalmi szent beszédet Ludvígh Gyula bossáci plebános mondotta, a kinek nagy érdeme van a kápolna restaurálásában, amennyiben ő eszközölte ki a kastély jelenlegi birtokosánál, Springer-féle uradalomnál, hogy meg ne feledkezzenek a már-már feledésbe menő kötelességéről, a nyilvános kastély-kápolna jó karban való tartásáról.

Halálozások. *Laszab* György nyitrai-ivánkai plebános, életének 60. évében dec. 14-én hosszas szenvedés után elhunyt. A megboldogult 23 éve lelkészkedett Ivánkán. Előzőleg Nyitrai volt segédlelkész, hol különösen homeopathia gyógyításai miatt széleskörű clientelára tett szert. A hasonzenvi gyógyászat barátai nagy számban keresték fel Ivánkán is, kiknek mindig önzetlen és — mint állítják — szakavatott tanácsadóik volt. Temetése ma szombat, dec. 16-án volt, a kerületi papság és híveinek nagy részvételével.

Ehrenfeld Jakab, a nyitrai Hitelbank sok éven át volt pénztárnoka Nagy-Surányban, hol nyugalmába vonult, f. hó 14-én elhunyt.

Tölgyessy Simon, radosói körjegyző élete 49. évében elhunyt. — *Kecskeméthy Henrietta* úrnő Mocsokonon elhalálozott. Beke poraikra!

Követendő példa. Folyó hó 8-án Szűz Mária Szeptőlétlen fogantatásának ünnepén, délután 3—4 óra között szép ünnepélynek voltak tanúi a trencseni város katolikus polgárai, a mely a paulai Sz. Vincéről nevezett zárda kápolnájában lefolyt. Igaz, hogy a kápolna falai mindnyájokat nem fogadtak be, mert sokan folyosókon s a zárda lépcsőjén, csakis távolból hallgathatták a Szűz Mária dicső énekek melódiáját s *Krasznaynszky János* hitoktató megható szent beszédét, a mellyel a Szűz Mária oltárát körül álló, 18 fehér ruhába öltözött korszorus Mária leányt, 18 esdő s 52 órangyal leánygyermeket figyelemztette a veszélyekre, gyufasztotta szent érzelmeiket, lelkesített állhatatosságra s Szűz-Mária példa erevényeinek a követésére, hogy hívek legyenek a lilimos Mária lobogóhoz! Ezután csoportonként letettek fogadalmukat s fölverték szalagra fűzött, megáldott Mária érmeiket.

Elfeledett szobor. A nyitrai új törvényeségi palota előtt felállítandó B. Szűz Mária szoborra adakozott e héten: „N. N. egy beteg rokonert 7 kor.” Egy beteg 10 kor. Sándorfi Nándor esperes plebános Lopassó, 14 kor. Összesen 31 kor. Hozzaadva a lapunk előző számában közölt 1364 koronához lesz főösszeg 1395 kor. Isten fizesse meg!

Szívtelen bánásmód. Ó Eminentiajának, a bíboros Hercegprimásnak, ki angyali jószívűségéről ismeretes, lehetetlenség, hogy tudomása legyen arról, miképen bánunk el egyes gazda-tisztjei a régi, hű cselédekkel. Jánosháza (Nyitra m.) primási pusztán negyven éven át szolgált egy Sipos József nevű béres és pedig hűségesen, kifogástalanul. Most, midőn már 75 éves agastyán, mikor súlyos emelés folytán sérülésben szenved, hét élő gyermek atyja, kik közül negy meg kiskorú, most elbocsátották a szolgálatból minden elismerés nélkül, hogy családjával vegső nyomorba jusson. S ugyan miért? Mert gyermeket egy másik cseléd ismetelten iszonyuan megverte, ő pedig ezt az intéző kedveert elnezni nem akarta, hanem az illetőt beperelte és meg is büntették. Ez volt az ő iszonyu bűne, hogy gyermeke ismetelt súlyos testi megsértést bíróság elé vitte. Ezért bocsátották el végleg a szolgálatból. Ismeteljük, hogy lehetetlenségnek tartjuk, hogy a Hercegprimás jóságos szive eltérné, hogy ily embertelenül bánjanak az ő nevében az öreg hű cselédekkel a gazdatisztek. Azon határozott szándékkal tettük közzé ez esetet, hogy a bíboros Hercegprimás tudomására jusson és a lehetőség szerint kárpótolja a szegény tönkre tett családot, tisztjeit pedig emberségesebb bánásmódra rábírní kegyeskedjék. — Van tudomásunk közelből és távolból ily szivtelen esetekről, és személy válogatás nélkül közölni fogjuk azokat sorba, hogy a modern basák útjelmeit egyszersmindenkorra le-törjék. Természetes, ily bánásmód nyomán fakadnia kell a socialis bajoknak. *Tardoskeddi.*

Az új trencseni főispán. *Osztrólczy Géza*, a volt trencseni főispán, nem akarván magát odaadni vak eszközül az alkotmányellenes kormányznak, ismetelt sürgetés után érdemei elismerése mellett fölmentetett főispáni állásától, s helyebe *Baross Gyula* budapesti kir. táblabíró nevezetett ki. A „Vágvölgyi Lap” kegyeletes szavakkal bucsuzik *Osztrólczy Géza*tól, csak egyet idézek belőle. „*Osztrólczy Géza* anélkül, hogy a maga politikai meggyőződését másokra igyekezett volna ráoktrojálni, *ritka tapintatával*, egyéni szeretetreméltóságával, feltétlen részrehajlatlanságával, *magyaros vendégszeretettel* úgy meg tudta nyerni a különböző politikai elveket valló embereket a saját, illetőleg az általa képviselt politika céljainak, hogy, ha nem is követték mind az akciába, úgy legalább akadályokat nem gördítettek akciója elé s így történhetett aztán, hogy míg a szomszéd megyékben a néppárt, a tót nemzetiségi párt s a szabadelvűek között erős harcok folytak, vármegyénkben állandó és tartós béke honolt, amely lehetővé tette a főispánnak és az őt támogató tényezőknél, hogy idejét, tudását és befolyását közhasznu intézmények létesítésének szentelhesse”. Teljesen aláírom e szavakat, *Osztrólczy* nem erőszakoskodott, de oly ügyesen tudta megbontani a néppárt táborát, hogy győzelmet soha sem voltak képesek kivívni. Kemény, lesújtó szavak, melyekből okulni és tanulni kellene. A kik a politikai porondon mint ellenfelek állanak

szemben, miért nem lehetne azokkal a társadalomban működni, ha tisztességes, lovagias eszközökkel küzdenek elveikert. De szép szavakért és „magyaros vendégszeretért” elveket földelni nem szabad. Es ugy látszik a Fejérváry-kabinet jelenlegi főispáni kinevezése is hasonló kegyelendőfést akar adni az ellenzéknek. Az ujonnan kinevezett főispán ugyanis Trencseny megyében mint igazságügyi tisztviselő kedves megjelenésével nagy rokonszenynek örvendett, midőn Trencseny megyéből távozott, még soká emlegették, és szívesen látták mindenütt. De egészen más a személyes barátság és a politikai meggyőződés. Azért az ellenzék tagjainak már előre is számolniok kell e körülményvel, és felretéve egyéni érzelmeiket elveik mellett kardoskodni fognak. Régi a közmondás: „concordia parvae res crescunt”, azt remelem, hogy a trencseny megyei ellenzék is csoportosul az igazság zászlaja alá, és elveiből nem enged: mert ha most sem áll talpára a trencseni ellenzék, és az „egyéni szeretetre méltóság” háttérbe szorítja az elveket, akkor az utókor sujtó kritikája majd elhangzik fölöttük, a mely hízegő nem lesz. Készüljünk az installációra. *Vágvölgyi.*

Elkeresztelés. Lapunk előző számában hozott azon hírt, hogy egy a nyitrai kath. körben tartott zenészi műestélyen finom hegedű játékával nem — mint mondva volt — Sztópka Modest, hanem Sztópka Antal gyönyörködött, ezennel helyreigazítjuk.

Figyelemztetés Nyitra megyében Divék-Novák. Lehotan valami Lukács János morva ember vásárolgat fat, uradalmaktól és urbéresektől. Legyenek óvatosak ezen emberrel szemben. Ha alkuba becsatkoznak is vele, először is fizesse le a kiakudott összeget, úgy az erdőbirtokosnak, mint a fuvarosoknak. Mert különben úgy fognak jární vele, mint a trencsenyvidéki birtokosok és fuvarosok, a kik mai napig bottal ütik a nyomát. A fat vasutra földadja s azon ígért mellett, hogy amint átadta a gyarorsnak, vissza jut majd a kiakudott pénzzel, markába nevetve elutazik Egyszer itt, máskor ott tünik fel. Letartóztatni nem lehet (?) A bírói idezes nem bírja őt megtalálni (!) A törvény szigorat nem lehet vele éreztetni.

Határozott bizalom, főleg ékszer-áru vásárlásánál szükséges; mar pedig, egy cikk nem oly alkalmas karácsonyi ajándéknak mint az ékszer — ajánljuk tehát hogy teljes bizalommal forduljon a helybeli *42 év óta fennálló legmegbízhatóbb Felsenburg Fülöp ékszerész céghez*, mely cég az idei karácsonyra különös nagy gondot fordított, hogy a t. vevőközönségnek óriási választékkal a legújabb és legszebb ékszer-árukból meglepő olcsó árakból szolgálhasson. Videken lakó t. vevőknek készséggel küld választékat.

Óvakodjunk! Négy vagy hat toprongyos suhanc jár kettesével könyörödadományokat gyűjtve egy, állítólag leégett templom javára. Nincs meg a miniszteri engedélyük, gyűjtőívük, perselyük, illetőségi és plebániai bizonyítványuk, meghatalmazásuk, igazoló könyvük pedig, melyet minden hatóság és hivatal láttamoz, hamisítvány, a legelső pecsét és aláírás benne becsempészett, hamisított. A mult hét folyamán a baáni járást szerencseltették látogatásaikkal. E hideg időben a züllött csalókat melegen ajánljuk a közigazgatás kegyes pártfogásába.

Szegények istápolása. Követésre méltó példát adott e napokban Dr. Janda József csermendi esperes-plebános úr, a midőn Kis-Vicsap és Csermendi község szegényeinek per 5. kgos csomagokban zsirt rendelt, és ezzel megajándékozta szegényebb híveit, a kiknek csakugyan betenni való falatjuk nem volt. A csomagok átvételénél megható volt nézni, hogy vették át a póstán a szegény asszonyok öröm könnyek között, a nekik rendelt zsirokat. A csermendi templom renoválásánál is jó példával járt elől, mert több száz koronával járult hozzá, és oly remek állapotba hozta az ezen a vidéken a legelhagyottabb templomot, hogy faluhelyen nem igen akad párja.

Auer István, az országos Pázmány-Egyesület titkára és az „Alkotmány” segéd-szerkesztője előfizetési felhívást bocsátott ki egy novellas kötetre. *Auer* négy év előtt adott ki „Vergődés” címmel egy kötetke verset, melyet a legkenyesebb kritika is elismeréssel honorált. A most jelzett munka tizenegy íven a karácsonyi könyvpiacra fog megjelenni. Cime: „Amerre en járok”. Ára fűzve 2 kor. 40 fillér, díszes kötésben 4 korona. A művet a Stephaneum műintézet állítja ki. Megrendelések a szerző címére (Budapest, VIII., Baross utca 48., II. 3.) küldendők.

Öngyilkosság. Az érsekújvári honvédszáz ezredben szolgált dr. László Jenő ezredorvos. Szakmájában igen ügyes volt. F. hó 13 án leutazott Budapestre Ferenc-körút 32. szám alatt lakó édes anyja látogatására. Egész délelőtt levelet írt, délben pezsgőt hozatott, s azon kijelentéssel, hogy nagyon ideges, arra kérte anyját, hogy ne háborgassák. Délután egy ismerőse fölkereste a lakáson, de hosszas kopogás után sem tudtak a szobájába jönni, akkor rosszat sejtve feltörték az ajtót, s ott találták az ezredorvost, eszméletlen állapotban feküdt a divánon, jobbában morfinumos üvegcset szorongatott. A mentők Rókus kórházba szállították ahol gondos ápolás dacára f. hó 14-en meghalt. Öngyilkossága helyen olvasható volt reszkető kézzel megírt papíros: „Az asszonyok rosszak, kegyetlenek, az élet sivár és unalmas”. — Katonatiszti bizottság intézkedett, hogy hulláját a budapesti honvédségi helyőrségi kórház halottas házába szállítsák, ahonnan el is temették.

Telefon Trencsénmegyében. A „drótos kézműipar” vármegyéje ugyancsak kitétt magáért, miután Zsolnán már hónapok óta használatban van a távbeszélő, e hó 1-én egyszerre két városban is megnyitották a telefont: és pedig Trencsénben és Csacán. Trencsénben 39 előfizetővel, Csacán meg 24-gyel. A kapcsolat Nyitra, Trencsén, Zsolna és Csaca között Nagyszombatban történik. És mindjárt a megnyitás után bemutatott magukat a csacaiak lapunk szerkesztőségében. És dacára a közel 250 kilométer távolságnak az első jelentkezésnél rögtön felismertük a jelentkező úr hangját. Vidékünk haladását mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy a nagyobb gócpontok már mindenütt bevezették a telefont, úgy hogy ugyszólván már csak egy-két év választ el a törvényhatósági telefontól, melyet az Alföld több vármegyéjében behoztak már.

Vörös kakas. Kolonban f. hó 7-én éjfélkor tűz támadt, mely két esűrt és bennő levő takarmányt hamvasztott el. Szerencse, hogy teljes szélesed volt. Az emberek mély alomba elmerültek, csak akkor futottak a tűz oltására, a mikor mind a ket esűr már teljes lángban volt. A tűz további terjeszkedését szerencsésen megakadályozták. A károsultak Bende Imre püspök úrnak és a főtisztelendő Káptalannak a nyújtott tetemes segélyért, ez uton is legnagyobb hála köszönetüket nyilvánítják.

A Nyitramegyei Gazdasági Egyesület a mezőgazdasági teli házi ipari tanfolyamot folyótelen *Galgócson* rendezi. — A teli tanfolyam költségeit az egyesület a megyei birtokok önzetlen adományaiból fedezi. Az elméleti oktatás felöleli: 1. az állattenyésztést, nevezetesen: ló-, szarvasmarha-, sertés- és juhtenyésztést; 2. a földmívelésből az általános ismereteket és a részletes növénytermelés főbb ágazatait; 3. a szőlőmívelést; 4. a selyemtenyésztést és méhészetet; 5. az elemi tárgyak közül a nyelvtant, szamtant és a helyesírást, kapcsolatosan a kisgazda ügykörében előforduló irálytani ismeretek tanításával. — A házi ipari oktatás kiterjed mindennemű kosárfonásra, seprű- és kefekötésre és szalmamunkákra stb. A tanfolyamra felvétetnek oly gazdaifjak, akik irni-olvasni és a négy alpművellettel számolni tudnak, a akik legalább a 17. éves életkort elérték s erős testalkatúak; idősebbek, valamint katonai kötelezettségöknek eleget tett egyének előnyben részesülnek. A tanfolyamra való felvételt a Nyitramegyei

Gazdasági Egyesület titkári hivatala (Nyitra, Kossuth-ter 3/b. eszközli) jelentkezni lehet e hó 26-ig. A tanfolyam január elején veszi kezdetét, 2 hónapig tart és teljesen ingyenes.

A nagyszlatinai postahivatal kárára történt kasszarablás alkalmából ismételtén felhívjuk t. olvasóink figyelmét arra a körülményre, hogy mily fontos mindenkire, aki pénzt, vagy pénzürtékeit kasszában őrzi, a vásárolandó pénzszekrény gyártmányára gondot fordítani. Mert nem mindegy, akár mely pénzszekrénygyárból kerül ki a használatba veendő pénzszekrény. E tekintetben Arnheim S. J. budapesti cég (V. Árbócutca 3.) világhírű pénzszekrénygyár termítbiztos pánccszekrényei a legnagyobb biztosságot nyújtják, mivel ezen pánccszekrények acélfalai betörők legnagyobb erőmegfeszítéseinek is ellentállanak és betörők által még sohasem nyitattak ki. De még a betörés kísérletét is lehetetlenné teszik a mennyiben az acélpáncél a legfinomabb szerkezetű fűrönök vagy egyéb szerszámnak sikeresen ellentáll, sulyánál fogva pedig a kassa elvitelet feletle megehezíti és ha már az sikerülne is, eredményre nem vezetne és a kasszát sértetlen állapotban kell ismét megtalálni.

Nyilt-tér.

(E rovathan közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.)

Nyilatkozat.

Egy nyitrai liberális lapban, velem foglalkozó, durva, személyemet mélyen sértő cikk jelent meg. A t. olvasó közönségnek ezennel tudomására hozom, hogy a cikk írója ellen meghatalmazott ügyvédem utján bűnvádi eljárást indítottam. Kérem azokat, akik netán a cikket olvasták, hogy végérvényes ítéletüket felölelem arra az időre halasztsák, amikor a bíróság ez ügyben már ítélt. Tót-Megyer, 1905 dec. 12.

Kosztolánszky József, segédlelkész.

CSARNOK

Thurzó Elek leányai és hozományuk.

Irta Follajtár József, máv. tisztviselő.

(Vége.)

Jóllehet írásbeli szerződés kötelezte, nejének halála után az életben levő másik nővérnek sem a birtokot, sem pedig az ekszereket és drágaságokat kiadni nem akarta. A visszaszerzésért pe-

reskedés és egyéb perpatvar keletkezett a két sógor között.¹ Így egyebek közt Forgách is elmond egy esetet mi köztük történt.² Ungnád megígérte volt ugyanis, hogy az esetre, ha a vitás hozományt megkapja, Miksa pártján lesz, ámde Bathory az ígéretnél tovább nem ment, s az örökséget ki nem adta. A feldühöd Ungnád azután úgy állt boszut rajta, hogy midőn Bathory Bécsből — hová az egybehivandó országgyűlés megbeszélése végett hivatalos volt — távozni akart, őt a város kapujában feltartóztatva visszatérésre kényszerítette és több napig internáltatta, mi gúnyos derűtséget idézett elő, annál is inkább, mivel a kettőzött eberségre utasított őrség a városból távozó hölgyeket is megmotozta, nehogy női ruhába bujva megszökhessek. A kellemetlen internálás csak akkor szűnt meg, midőn ünneplés ígértet tett az elkobzott birtokok visszaadásáról.

Tény az, hogy több okmány bizonyítja, miszerint Bathory a birtokot később is bírta, nevezetesen 1564-ben, amidőn Ungnád és neje, hivatkozással arra, hogy Bathory a birtokot és ingóságokat a kellő időre vissza nem szolgáltatva, az esztergomi káptalan előtt óvást jelentenek be.³ Ungnád Bathoryt a felségnél feljeleníti és az iránt is esedezik a felségnél,⁴ hogy Bathoryt utasítani kegyeskednek, miszerint néhai Thurzó Elek végrendelete és a kiállított kötelező irat értelmében kiadandó birtokot, — melyet a folyamodó nagy kárával Tarlody Tamás nevű sempthei várnagya által ma is használ — neki adja ki. Ugy látszik, hogy a kérelem kellő meghallgatásra talált, miután az esztergomi káptalan utasítást kapott a felségtől, hogy Sempthe várát leltár szerint, nemkülönben az irományokat Ungnád Ádámnak adja át.⁵

Erzsebet azonban az ekszerek közül többeket Bathory második nejenél, Mindszenti Katánál is kerestette, mi azt bizonyítja, hogy a királyi parancs nem lett betű szerint végrehajtva. Az egész birtokot kézhez kapva, nem sokáig élvezte annak gyümölcsét második ferjével sem. Ezen második házassága is gyermektelen volt. Ungnád idejében Temetvény várának kapitánya Zolthay Bornát volt, kiről Ujfalussy Gergely ex Themetvén 1563. dec. 6. (in die divi Nicolai) azt írja, hogy elhanyagolja a várat, amely a legszomorúbb állapotban van.⁶ Ugyancsak ő alatta rendezték Szerdahely és Brunóc között a vitás határreszeket. Ezen levél tudósít egyúttal az első illusztris fűrdővendegről, ki Póstyenben megfordult. Veliky ex Póstyen 1565 április 17-ről ezeket írja Ungnádnak „Magnificus Dominus David (Ungnád testvére) die Sabatho praeterito ingressus est Ther-

HIRDETMÉNYEK

a „Nyitramegyei Szemle” részére

jutányos áron felvétetnek ... a kiadóhivatalban. ...

Nyitrán, Papnevelde-utca 9. szám.

A leghasznosabb karácsonyi ajándékunk az **EREDETI SINGER VARRÓGÉPEK** amelyekel csakis saját üzleteiben árusít a **SINGER CO.** NYITRA Vármegye-ház-utca 15. szám.

Minden varrógép ezen védjeggyel vi sőt!

FERENCZ JÓZSEF KESERŰVIZ

AZ EGYEDÜL ELISMERT KELLEMES ÍZŰ TERMÉSZETES HASHAJTÓSZER.

mas Peosteniensis in quibus statut per dies 15. morari.⁷

Ungnád Ádám halála után az özvegy harmadszor is férjhez ment. Harmadik férje Salm Gyula volt, kivel 1567-ben kelt egybe és ki ugyanez évi Misericordia vasárnapon Farkashidán állította ki a Thurzó Elek végrendeletében megkivánt kötelezőt.⁸ Sőt másnap pókateleki Zomor János személyes előtt is megismételte ezen nyilatkozatát. Zomor János tanúsítja ugyanis, miszerint Ungnád özvegye, mielőtt Salm Gyulát, mostani férjét, a birtokokba beereszténe, nehaj atyjának, Thurzó Eleknek végrendelete értelmében, vele előbb kötelezőt vett arra nézve, hogy ha netalán gyermektelenül halna meg előbb, mint férje, akkor ez a birtokot minden huzavona nélkül ki fogja adni az érdekelt Thurzó örökösöknek. Ezen kötelező irat átvételére Galgóc városába megjelentek Thurzó Szaniszló a maga és testvérei nevében, továbbá Thurzó Ferenc is. Az átvétel alkalmával Thurzó Szaniszló óvast emelt a fiú-ág mellözése miatt.⁹ Ezen óvas pedig kezdetét képezte a birtok elnyeréséért indított hosszú perek egész sorozatának, melyeket Thurzóék (I. Kristóf fia) indítottak, s csak jó későn, de akkor is egyezség árán tudták azokat megszerezni.¹⁰

Erzsébetnek csak a harmadik házasságban született gyermeke: Anna, kit később báró Lichtenstein Septimio vett nőül. Az anya 1573. nov. 29-en fejezte be életét. Salm Gyula másodszor is

megnősült. Elvette Dietrichsten Zsigmondnak és Stahremberg Annának leányát Anna-Mariát és ebből a házasságból három fiu származott: Weichard, Gyula és Károly.

¹ V. ö. a 3. és 4. sz. jegyzeteket.

² Forgách i. h.

³ Eszt. kapt. ltár A. 1564. lib. 3. fol. 45.

⁴ Neoreg. A. 295/27.

⁵ Eszt. kapt. ltár 1564. Capsa I. Fasc. 12. Nr. 17.

⁶ Thurzó iratok. Fasc. 112.

⁷ Ugyanott.

⁸ Neoreg. A. Fasc. 438/67.

⁹ OL. Neoreg. A. 1089/No. 1. Datum in oppido Galgócz, feria secunda, altero scilicet die Dominicæ præscriptæ (Misericordiæ) Anno Domini 1567.

¹⁰ Előzőleg említettem, hogy az Oeskey-család pereskedéséről írok. Miután a Thurzó-családnak ugyan-
csak a birtokokért indított pere a vitás tárgy azonosságánál fogva az előbbivel időben is összecsis, azt ugyan-
akkor szeretném feldolgozni.

Telefon.

„Egy esernyő.“ Ön ugyan névtelenül küldte be sorait, mert alapos gyanunk van aziránt, hogy önnel becsületes neve „Egy Esernyő“ volna. De mivel olyan jól idomított, erkölcsös betűi vannak, melyek ügylőcsik még nem nagyon messze vannak a szőpírás órától, hát kivételesen itt tudomást veszünk Önről. Ön azt írja a többi közt: „Am halló ezer esernyő átkát: midőn meghalsz s lelked elszálni (így!) készül ez esős világból, akkor záporosó legyen, s az özönvízben egy esernyő se legyen készűl, mely alatt az égbe felmehetnél.“ Ezen az átkon úgy lehet kifogni, hogy a feledékeny embernek az esernyőt „lelkére kötik!“ Mert ha pl. tanulást, óvatosságot stb. lehet valakinek lelkére kötni, úgy mért nem egy esernyőt is?

Nyitra-árvárosi közbirtokosság.

A közbirtokosság tulajdonát képező erdőterületeken f. évi december hó 18-án

fa-árverés

fog tartatni.

Eladásra kerül: a „Nadró“ erdőrészben 156 rakás tűzifa és 33 hagyonca. Árverés kezdete: a helyszínen reggel 9 órakor.

Ennek befejezése után a „Davaresány“ erdőrészben a tisztítástól nyert rőzse és tövis kerül eladásra.

Kelt Nyitra, 1905 évi dec. hó 10-én.

Juhász Sándor

felügyelő.

„MANUMOLLIN.“

Kézfinomító folyadék, a kezet pár nap alatt hófehérré és bársonysimává varázsolja, 1 üveg ára 80 fillér. Naponta szetküldi:

CZETTLER GYULA gyógyszerész
BUDAPEST-BUDAFOK.

— Kapható Nyitra: —

Tombor Kornél gyógyszerészében.

Nyitra város legujabb és legmodernebb üzlete

Verebély Géza

Nyitra, Vármegye-utca 16.

A cég felhívja a n. é. közönség szives figyelmét a folyamatban levő

nagy karácsonyi vásárra.

Csak **hasznos ajándékokat** vásároljunk rokonainknak, barátainknak és alkalmazottainknak.

Voálok, batisztok, zefirek és delenek mélyen leszállított árakban.

Louisin selyem 1 mtr. 1 kor. 20 fillér. Jó minőség minden színben raktáron.

Mintázott bluzselymek. Occasio! —.70, 1.10, 1.40, 2.—, 3 koronáig méterenkint.

Mosásban kitűnően színtartó:

60 cm. széles Reklám Tennis-flanel **24** fillér.

72 " " Sport-flanel **42** fill. (világos színek)

72 " " Hungaria-flanel **54** fill. (sötét ")

80 " " Atlas-barchet **90** fill. — Különböző

nyomatott és szövött flanelk és vellek (barchetek) legujabb kivitelekben **44** fillértől **1** kor. **50** fillérig. — **Siegel-féle lenvásznak. — Regenhardt és Reymann, Langer Norbert és fiai-féle asztalneműk. — Schroll-féle sifonok.**

Női és férfi fehérnemű, zsebkendők, mindennemű keztük, harisnyák, gamasnik, sár-, hó és reggeli cipők.

Occasio! Tiszta len asztalneműk, oly mintáknál, melyeket a gyáros már nem készít.

25 százalék árengedmény!

Schroll-féle jó minőségű pamutvászon hat női ingre K. 8.60 és K. 10.—.

Támogassuk a magyar ipart! Pécsi Hamerli-féle bőrkeztük K. **2.50** párja. — Pelikán és Gyukits-féle férfi-kalapok. — Pinkafői szőnyegek és lópokrócok. — Rózsahegyi pamutvásznak. — Óbudai barchetek, flanellek és voilek.

— **Szepességi asztalneműk és vásznak.**

Minden szombaton nagy maradék-vásár mélyen leszállított árakkal.

Ugyanitt egy jó házból való fiatalember gyakornoknak felvétetik.

— **Zsolnai** posztók, kelmék és darócok (Loden).
— Francia és angol **őszi ruha** és **bluz kelme** különlegességek nagy választékban, **feltűnő olcsó árban.**

Szörme árúk! Az egész készlet, **idei legujabb** darabokból áll. **Kolliék, karmantyuk** hölgyek és gyermekek. sapkák urak részére, kiváló jutányos árakban.

Nagy **szőnyegraktár** külön helyiségben.
— Mindennemű **futó-, fali-, ágy- és szobaszőnyegek.** — Flanel **ágytakarók, paplanok, asztal- és ágyterítők, csipke** és **gyapjú-függönyök.** — **Őszi férfikalap** ujdonságok. **Vadász kalapok** és **harisnyák.** — **Nyakkendő különlegességek** és egyéb férfi divatekkek.

A cég melegen ajánlja saját utasítása szerint készült, eddig bármily néven elnevezett minőségeket felülmuló

„Tündérvásznát“

(Pamutfonál.)

mely ágyneműekre és női ingekre felette alkalmas.

Három minőségben van raktáron:

I-ső minőség 1 vég 23 mtr. hosszú, 82 cm. széles K. 17.50

II-ik " 1 " 23 " " 82 " " K. 15.30

III-ik " 1 " 23 " " 82 " " K. 13.20

3 százalék pénztári árengedmény!

E kitűnő, tündéres szépségű vásznat kizárólagosan csak fenti cégnél lehet beszerezni, miután a gyáros erre szerződésileg kötelezve van.

Minden egyes cikken a **legolcsóbb szabott ár** van feltüntetve, miért is kérem a céltalan alkudozást mellőzni.

Arnheim S. J.

csász. és királyi udvari szállító

**PÉNZSZEKRENY
ÉS TRESSORGYÁR**

≡ BUDAPEST. ≡

Gyár: V., Árboc-utca 3.

(Váci-ut mentén.)

Mintaraktár: V., Erzsébet-tér 17. sz.

Tűz, betörés

és thermitbiztos, pénzszekre-
nyek, páncélszekre nyek, páncél-
szobák. Tűzmentes könyv- és
okmányszekre nyek. Safe Deposite.

Massage

a legbiztosabb gyógymódnak bizonyult a követ-
kező betegségeknel u. m. Csúsz, köszvény, ideg-
baj, gyomor és bélbetegségeknel elhizásnál,
Chronikus székrekedésnél, Ischiásnál, Influenza,
oldalak és hátfájásnál, főfájás, hideg
lábaknál, gerincfájdalmaknál és ál-
talános gyöngeségeknél stb.

Mintán több évi gyakorlatomat a legis-
mertebb és elsőrendű gyógyintézetekben a kül-
és belföldön szereztem, bátorkodom magamat
a T. e. közönségnek azzal a megjegyzéssel
ajánlani, hogy az én tudományos és ügyes
gyógykezeléssel az eredmény biztos.

Amiért is a hozzám érkezett gyógykeze-
lési hálairatok mind bizonyítékul szolgálnak.

Kívánatra, a napnak bármely idejében
házhoz és vidékre is jövök.

Kiváló tisztelettel

Spitzer József,

6-10

okl. Masseur, Nyitra (Engel udvar).

Kakao és csokoládé kedvelők figyelmébe:

Hoff János-féle

Kandol-Kakao

a legcsekélyebb zsirtartalmu, azért igen könnyen
emészthető, soha sem okoz székrekedést, mind-
azáltal ritka finom íze mellett kiválóan olcsó.



Valódi oszákis
Hoff János
névelés az oroszian-védjeggyel.



Csomagok 1/4 kgr. 90 fillér
1/2 kgr. 60

Mindenütt kapható.

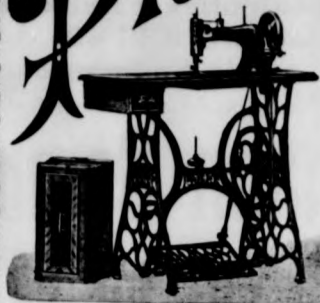
Hímző-munkákra kiválóan alkalmas

Pfaff- VARRÓGÉPEIT

ajánlja

SZLÁVIK KONSTANTIN

Nyitra, Plébánia-utca 4. szám.



A Pfaff-varrógépek — elté-
rőleg egyéb gyártmányokból
— acélalkatrészekből
állanak az utolsó esavarrig.

Erős anyagok feldolgozására, mint
ipari gépek első helyen állanak.
Tartósságuknál fogva hosszú időre
szóló írásbeli jótállást biztosítok. —

Javításokat
elfogadok.

Szlávik Konstantin

mechanikus, optikus. 4-10.

Arjegyzék ingyen.

WEIGL ANTAL PAPI ÉS POLGÁRI
SZABÓ NYITRÁN.

Ajánlja jól berendezett legfino-
mabb bel- és külföldi szövetek-
ből álló raktárát. — valamint

férfiszabó-műhelyét,

melyben ugy egyházi, mint világi urak számára mindennemű ruhát,
ugymint téli és nyári öltözeteket, felöltöket, reverendákat, cimá-
dákat, mucetumokat, biretumokat stb. izlésesen és pontosan készít.

✱✱✱✱ Vidéki megrendeléseket pontosan eszközöl. ✱✱✱✱

ENGEL GRAMMOPHON



Meghívó.

Alulírott, tisztelettel bátorko-
dom a nagyérdemű vevő-
közönséget dúsan felszerelt



**KARÁCSONYI
KIÁLLÍTÁSOM**

megtekintésére meghívni. — A legizlésebb
arany, ezüst órák és ékszerek a legju-
tányosabb áron, pontos és lelkiismeretes
kiszolgálás mellett kaphatók üzletemben.

Ora- és ékszerjavítások gyorsan és leg-
olesőbb áron eszközöltetnek; áruimat kivá-
natra választás végett házhoz és vidékre is
küldöm.

A legkiválóbb és leghiresebb gyártmányú
angyal védjeggyel ellátott grammo-
fonok 45 koronától felfelé és hozzávaló le-
mezek 1-80 K.-tól felfelé Nyitrán kizárólag
csak nálam kaphatók. — Kiváló tisztelettel:

Schick Gyula, órás és ékszerész
Nyitrán, Kalmár-utca 12.

!! Részletfizetésre !!

Órákat
egyszinten
ékszereműket

arany és ezüstből 3 koronától
felfelé való havi részletfizetés
ellenében küld mindenkinek a
Mendi-féle óraszállító ház,
Bécs, IX/1., Porcellangasse 25.
Arjegyzéket postabélyeg előre beku-
lése mellett mindenki kaphat.



Minden háziasszony
büszkesége a jó kávé.

Kathreiner-féle

Kneipp-malata kávénak

egyetlen háztartásban sem
volna szabad többé hiányoz-
nia a kávéfőző készítésénél.

o o o

Csak az eredeti csomagokat kér-
jük a „KATHREINER” névvel.

INGYEN ÉS BÉRMENTVE ADOK

bárkinek teljes felvilágosítást arról, hogyan szerezheti be leg-
előnyösebben ruhakészletét és pedig: A ki szíven viseli a hazai
ipar támogatását. A ki 40%-al olcsóbban akar öltözködni. A ki
mégis finoman és úri módon akar járni,
az saját érdekében eszeleksi, ha mentül előbb látogatja meg

Guttmann Sámuel nagy áruházát,

hol ép most érkeztek meg óriási választékban remek kivitelű bel- és külföldi szövetekből készült

férfi-, fiu- és gyermek-ruhák

angol divatú Palmerston szövetből, téli kabát dublé kelmékből, ulster és raglán férfi- és
fiu-kabátok, utazó és városi bundák, rövid szabású mikadó szövetű és szörme belésű kabátok,
valódi dániai bőrből készült kabátok és lábzsákok, díszmagyar, kocsis öltönyök és bekecs-
kabátok, a legjobb szövetből készült fiu- és gyermek-iskolaruhák, melyek tartósságáért felelek.

Együttal bátorko- **PAPSÁG** becses figyelmét felhívni a nálam mindig raktáron
dom a főtisztelendő levő hosszú finom fekete **téli és őszi kabá-**
tokra és Ferencz József öltönyökre a legfinomabb minőségűből. — **Minden fel-**
sorolt árú a legjutányosabb áron kapható. — **Szigorúan szabott árak**
minden darabon láthatók. Sem túlfizetés, sem alku nálam nem létezik.

Kérem szerezzen erről mielőbb meggyőződést és látogasson meg.
Szívesen mutatom meg ruháimat minden kényesszervétel nélkül.

Guttmann Sámuel kész férfi-, fiu- és gyermekruha kereskedő
Nyitrán, Tóth Vilmos utca 10. szám alatt.

Raktáramat hazai, (brassói, gácsi, zsolnai), angol és más külföldi legjobb minőségű és legújabb mintájú szöve-
tekkel a kuszobón álló **őszi és téli** idényre oly mértékben látam el, hogy a legmesszebb menő igényeket is
minden irányban kifogom elégíteni. 14-20



SZUPERFOSZFÁTOT,

Stassfurti kálicot

szavatolt 12.4% tiszta káli = 23-24%
kénsavas káli tartalommal, *** **

Stassfurti kálicot

szavatolt 40% tiszta káli = 74-76%
kénsavas káli tartalommal, *** **

KOVASAVAS KÁLIT (dohánytrágyázásra) továbbá

mindennemű egyéb **mütrágyaféléket**, azonkívül

Rézgálicot (98-99%) elismert kitünő minőségben legolcsóbban
szállít a

„HUNGÁRIA“ mütrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság

Budapest, V. Fürdő-utca 8.

FELTÜNŐ UJDONSÁG!

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó
egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.